

opusdei.org

Odpočinok Božích detí: o ročných formačných konvivenciách

Úvaha o odpočinku, štúdiu a
rodinnom živote, ktoré
umožňujú konvivencie
organizované počas prázdnin.

22.07.2024

Sv. Josemaría učil svoje deti hľadať
Boha vo všetkom: nachádzame ho v
práci, v rodine, v našich vzťahoch s
ostatnými, v záľubách, radoostiach a
starostiach každého dňa. Život

kresťana je neustály a postupný objav Boha, ktorý vedie k čoraz väčšiemu stotožneniu sa s Ježišom Kristom.

Pracujeme preto, aby sme sa stali čoraz viac „ďalším Kristom“^[1] a, ako on, privádzali svet k Bohu Otcovi, každý v tom, čomu sa venuje. Vedieť, že svätosť zahrňa celý náš život, nám pomáha pochopiť, že by bolo málo zmysluplné brať si „prázdniny“ od hľadania vlastnej svätosti, rovnako ako si neberieme prestávku od svojich priateľstiev alebo rodinných vzťahov. Rovnako tak oddych nie je len niečo, čo nám potom umožní pracovať viac a lepšie, ani nie je negatívnou, ale nevyhnutnou prestávkou kvôli ľudskej slabosti: je to čas, kedy môžeme hľadať a nachádzať Boha, lepšie spoznávať samých seba, užívať si s ostatnými, resetovať telo a dušu. Je to, spolu s inými rozmermi, úsek na našej ceste do neba.

Filozof 20. storočia vysvetľoval, že „filozofická kontemplácia sa tiež orientuje na tento hmatateľný, viditeľný svet, ktorý sa rozprestiera pred našimi očami, ale tento svet, tieto veci, tieto reality sú vypytyvané špeciálnym spôsobom; pýtajú sa na ich konečnú a univerzálnu podstatu“^[2]. Jeho slová sa dajú aplikovať na to byť „kontemplatívnymi dušami uprostred sveta“^[3]. Chvilé oddychu a pokoja nám pomáhajú obnoviť tento pohľad, pretože nám vo veľkej miere pripomínajú, že zmysel našej existencie je žiť ju plne, s Bohom. Chvilé dovolenky môžu byť príležitosťou čeliť pokušeniu neustále niečo robiť a obrátiť svoj pohľad na tú „konečnú a univerzálnu podstatu“: kto je Boh, kto som ja pre Neho a ako tento vzťah transformuje ostatné vzťahy a dimenzie môjho života.

Hľadať Majstra

Učeníci sa od svojho Majstra naučili modliť a pracovať. Boli to určite dve reality, ktoré zaberali veľkú časť času každého zbožného Izraelitu. Avšak v Evanjeliu môžeme tiež pozorovať, ako Pán sa snažil učiť apoštolov aj aspekty, ktoré by možno pre pragmatickú myseľ nedávali veľký zmysel. Tak ich napríklad vyzýva, aby obdivovali prírodu – „Pozrite na nebeské vtáky (...). Pozorujte, ako rastú poľné ľalie” (Mt 6,26-28) –, upozorňuje ich na potrebu načerpať sily po návrate z prvej apoštolskej misie – „Podťe vy sami na osamelé miesto a trochu si odpočinite” (Mk 6,31) – a dokonca ich nabáda, aby sa starali o ľudí okolo seba až do posledných dôsledkov – „Toto je moje prikázanie: aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás” (Jn 15, 12).

„Pán po tom, ako poslal svojich učeníkov kázať, ich pri návrate zvoláva a pozýva, aby s ním išli na

osamelé miesto a odpočinuli si... Čo im asi Ježiš hovoril a rozprával? Evanjelium je stále aktuálne.“^[4] Už od prvých rokov Opus Dei mal svätý Josemaría otcovskú starosť, aby jeho deti, ktoré sa snažili s dušou, životom a srdcom zasievať semeno Evanjelia, mohli tiež odpočívať, získať perspektívu, obnoviť sily duše a tela a znova vyraziť plní nadšenia a pripravení na apoštolskú misiu. Nebolo ľahké nájsť čas, miesto a finančné prostriedky na to, aby sa to podarilo, ale svätý Josemaría, presvedčený o potrebe, dokázal zorganizovať prvý týždeň štúdia v La Granja de San Ildefonso (Segovia): niekoľko dní spoločného života, aby sa mohli v pokoji modliť, vzdelávať a užívať si rodinný život v prostredí vhodnom pre mládež jeho detí. Postupom rokov sa tak začali formovať spoločné pobyty a každoročné formácie s rôznou dĺžkou a obsahom, prispôbené okolnostiam účastníkov.

Kedže cieľom formácie je stotožnenie sa s Kristom, tiež hlavným cieľom spoločných pobytov je osobné stretnutie s Pánom. Dá sa povedať, že toto stretnutie sa odohráva okolo troch osí: najprv odpočinok, ktorý umožňuje získať odstup od každodenných úloh a stráviť viac výlučného a pokojného času s Bohom; potom štúdium a osvojenie si hlbokkej a kvalitnej formácie, ktorá zapáli a pripraví na vlastnú misiu posväcovať svet vo vlastných podmienkach a privádzať ľudí k Bohu; a nakoniec rodinný život, teda bratské spolužitie, vzájomná služba a starostlivosť, zdieľanie záujmov a snáh.

Odpočívať z toho, kto som

Kedže odpočinok nie je prerušením života, je logické, že by mal byť v súlade s identitou a misiou človeka: odpočinok tela i duše, s Pánom a pre neho a s ostatnými a pre nich.

Zároveň táto konvivencia ponúka jedinečnú príležitosť počas roka na hlbokú a pritom uvoľnenú formáciu, čím sa naplňa to, čo hovoril svätý Josemaría: „Odpčinok neznamená nerobiť nič: je to rozptýlenie sa aktivitami, ktoré vyžadujú menej úsilia.“^[5] —

Prvé je odpočívať s Pánom. V tomto prostredí formácie sa môžeme stretnúť s Ježišom v modlitbe spôsobom, ktorý by mohol byť v iných obdobiach náročnejší: v pokoji, bez zhonu, s jasnejšou hlavou a srdcom... V tomto zmysle môžeme tiež zdokonaľiť detaily, ktoré vyjadrujú vieru a jemnosť v zaobchádzaní s Bohom – napríklad ho sprevádzať v svätostánku, či už fyzicky alebo v predstavách –, prejsť si body boja, ktoré sme mali počas roka, vrátiť sa k textom, ktoré nás inšpirujú, alebo k myšlienkam, ktoré chceme hlbšie preskúmať, atď.

Týmto spôsobom ročná konvivencia nebude jednoduchým útekem z reality, ani analgetikom, ktoré by nás dočasne zbavilo našich každodenných povinností. Obdobie venované odpočinku „je časom kontemplácie, je časom chvály, nie úniku. Je to čas na pohľad na realitu a na vyhlásenie: aký krásny je život!“^[6] — Pokoj týchto dní nám umožňuje pozrieť sa späť a poďakovať za to, čo sme nedávno prežili, vrátane toho, čo sme možno ťažko prijímali alebo čomu sme nerozumeli. „Je potrebné zmieriť sa s vlastným príbehom, s udalosťami, ktoré sme neprijali, s ťažkými úsekmi vlastnej existencie. (...) Ozajstný pokoj, v skutočnosti, nie je zmeniť svoj príbeh, ale prijať ho, oceniť, tak ako sa odohral.“^[7] —

Na druhej strane, „rozptýlenie sa aktivitami, ktoré vyžadujú menej úsilia“ neznamená stláčať čas, aby sme stihli všetko. Je zaujímavé, že

svätý Tomáš považuje lenivosť a rozruch za dve strany tej istej mince: oboje nám berú pokoj, oddiaľujú nás od prežívania prítomného okamihu a bránia nám s radosťou plniť prikázanie svätiť sviatky. Často môžeme napodobňovať hektický rytmus bežného dňa aj počas obdobia odpočinku, prechádzajúc tak z náhlenia v práci do náhlenia na dovolenke. Myslíme si, že čím viac intenzívnych zážitkov prežijeme, tým lepší bude odpočinok. Samozrejme, počas ročnej konvivencie budeme mať príležitosť nazbierať nové zážitky – navštíviť neznáme miesta, vyskúšať rôzne športy, možno dokonca ochutnať exotické jedlá... – ale tiež je to čas, kedy sa môžeme naučiť tešiť z maličkostí a bežných vecí: otvoriť sa spoznávaníu tých, ktorí sú okolo nás, oceniť a poďakovať za to, čo máme, nechať sa prekvapiť, prispieť svojimi talentmi a záujmami do rodinného života, venovať čas čítaniu a reflexii...

Rozvíjanie týchto postojov nám uľahčí, aby sme potom, po návrate do každodenného zhonu, objavili malé dávky odpočinku, ktoré sa objavujú každý deň. A tento odpočinok, ktorý sa nám ponúka kvapka po kvapke, je účinnejší než jednorazový príval po mnohých dňoch sucha.

Investovať do toho, čo za to stojí

Dovolenky sú tiež cenným časom na investovanie do získavania nástrojov, ktoré nám pomôžu žiť lepšie a vykonávať našu misiu s čoraz väčšou kreativitou a nadšením, v súlade s potrebami súčasného sveta, vo vernosti Evanjeliu, učeniu Cirkvi a tým aj duchu Diela. Možno v práci alebo v profesionálnom prostredí máme príležitosti na intenzívnejšie vzdelávanie: kurzy, semináre... Počas nášho života nám tiež Dielo ponúka konkrétne momenty venované osobnému (a kolektívnemu) rastu v rôznych aspektoch, ktoré si postupne

osvojíme. Aj keď nie vždy je jednoduché nájsť tento čas – kvôli únave, iným záujmom alebo potrebe riešiť „naliehavejšie“ záležitosti – jeho dopad môže byť veľmi významný, pretože nám dá impulz, ktorý na strednodobom a dlhodobom horizonte prispieva k oživeniu misie, ktorú nám Boh dal. Napríklad čítanie dobrej knihy – eseje alebo románu – môže mať malý okamžitý efekt – okrem potešenia, ktoré nám poskytne – no tiež nám môže dať niekoľko indícií o ľudskej povahe, čo nám umožní lepšie spoznať seba a pomôcť iným v budúcnosti.

Aby sme túto formáciu mohli vstrebať, je potrebné venovať čas v pokoji – s iniciatívou a osobnou zodpovednosťou – čítaniu, reflexii, dialógu a štúdiu. Nejde o to pokryť mnoho tém, ale sústrediť sa na obsah. Užitočným prostriedkom môže byť využiť pomoc a návrhy duchovného vedenia pred začiatkom

konvivencie, aby sme si stanovili možný plán hĺbkového štúdia tém, ktoré nosíme v srdci a v hlave.

Potom, skutočnosť, že budeme mať počas týchto dní pokojné rozhovory s inou osobou než zvyčajne, nám môže otvoriť nové obzory a pomôcť nám porovnať, čo objavujeme.

V kultúre, ktorá nás niekedy tlačí k aktivizmu, k neustálemu mysleniu v zmysle efektívnosti a výsledkov, môžu aktivity typické pre ročné konvivencie vyzeráť zbytočne alebo ako strata času: prechádzky, štúdium filozofie alebo teológie, čítanie dobrého románu alebo komiksu, prehľadávanie dokumentov magistéria, počúvanie hudby bez vykonávania inej činnosti, venovanie rána niekomu, kto rozpráva o udalosti zo svojho života alebo niečo, čo sa naučil, rozhovor s niekým, kto má veľmi odlišné životné skúsenosti než my... Okrem toho, že je diskutabilné, že by toto všetko

nezlepšilo našu produktivitu alebo neposkytlo nezabudnuteľný zážitok, najdôležitejšie je, že to pomôže zvýrazniť najdôležitejšie aspekty nášho života: posilní to vzťah s Bohom a s ostatnými.

Skutočná oslava

Ako deti Božie, nikdy nie sme sami; vždy vieme, že nás sleduje a sprevádza Otec, ktorý nás miluje a stará sa o nás. Okrem toho, každý člen Opus Dei je súčasťou tejto nadprirodzenej rodiny a cíti sa podporovaný ostatnými, zároveň má pocit zodpovednosti priložiť ruku k dielu a byť tu pre svoju rodinu: najprv prostredníctvom spoločenstva svätých, modlitbou a úsilím o svätosť; a tiež prostredníctvom snaženia sa pracovať dobre a solidarity s tými, ktorí sú najbližšie.

Čas na odpočinok je tiež príležitosťou postarať sa o tých, ktorí sú okolo nás: odpočinok nie je súťažou proti

ostatným (moje plány alebo tvoje, môj čas alebo čas iných), ale je ďalšou dimenziou zdieľaného života, v ktorom sa môžeme otvoriť druhým s postojom služby a skutočného priateľstva. „Vnúterná štruktúra skutočnej oslavy sa najpresnejšie a najjasnejšie vyjadruje v nezrovnateľnej vete svätého Jána Zlatoústeho: *Ubi caritas gaudet, ibi est festivitas* – kde sa teší láska, tam je oslava.“^[8]

V bežnom živote je veľa príležitostí na oslavy, a počas období odpočinku sa táto dimenzia prejavuje, pripomínajúc nám šťastie byť obklopený rodinou. Je to stretnutie s Bohom a s ostatnými, ktoré nás naplňa a ku ktorému sa môžeme vracieť v intenzívnejších momentoch, keď nám je ťažké udržať ľudí v centre pozornosti, pred tlakom práce alebo zoznamom povinností.

Všetok môj čas je voľný

Možno si s láskou spomíname na rodinné dovolenky z detstva. Cestu do dediny alebo návštevu u starých rodičov. Zmenu prostredia pri návšteve mora alebo trávení pár dní v horách. Znovu sa stretnúť s bratrancom alebo s priateľmi z každého leta. Možno sme občas podnikli špeciálnu cestu do iného mesta, alebo dokonca do inej krajiny, a uchovali sme si fotografie a príhody z prežitých dobrodružstiev.

Na ročnej konvivencii môžeme naraziť na rovnakých ľudí: je to čas na opätovné stretnutie, aktualizáciu, výmenu zážitkov a skúseností. Niekedy môžeme mať príležitosť cestovať do zahraničia, spoznať inú oblasť krajiny, objaviť nové kultúry a nadviazať kontakt s ľuďmi, ktorí žijú rovnaké povolanie v odlišnom kontexte. Takto si postupne uchovávame spomienky, ktoré nás obohacujú.

Hovorí sa, že svätý Ján Pavol II. raz dostal otázku o svojom voľnom čase, na čo pápež jednoducho odpovedal: „Všetok môj čas je voľný.“ V Diele, so slobodou Božích detí, každý z nás je a sa stáva protagonistom svojho príbehu, učí sa zladit' aktivitu a odpočinok, hľadá a osvojuje si formáciu a prehľbuje svoje vzťahy s ostatnými.

.....

[1] Sv. Josemaría, *Íst' s Kristom*, č. 183.

[2] Josef Pieper, *El ocio y la vida intelectual*, “¿Qué significa filosofar?” kap. III.

[3] *Cartas II*, List n° 6, č. 15a.

[4] Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 470.

[5] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 357.

^[6] — Pápež František, Audiencia, 5-IX-2018.

^[7] — *Tamtiež.*

^[8] — Josef Pieper, *Una teoría de la fiesta*, kap. III.

Teresa Gómez

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/odpocinok-bozich-deti-o-
rocných-formacných-konvivenciách/](https://opusdei.org/sk-sk/article/odpocinok-bozich-deti-o-rocných-formacných-konvivenciách/)
(07.03.2026)